Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
LAILA MEDINA
esitatud 5. juunil 2025[1]

Kohtuasi C-711/23 P

Viktor Filippovich Rashnikov
versus

Euroopa Liidu Nõukogu

Apellatsioonkaebus – Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Piiravad meetmed seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega – Rahaliste vahendite külmutamine – Apellandi nime kandmine asjaomaste isikute, üksuste ja asutuste loeteludesse – Otsuse 2014/145/ÜVJP artikli 2 lõike 1 punkt g – Tõlgendamine – Mõiste „juhtiv ettevõtja“ – Konkreetne isiklik käitumine Venemaa Föderatsiooni valitsuse mõjutamise seisukohast – Mõiste „majandussektorid, mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ – Õigusvastasuse vastuväide

I. Sissejuhatus

1. Käesolev ettepanek käsitleb Viktor Filippovich Rashnikovi[2] esitatud apellatsioonkaebust, milles taotletakse 13. septembri 2023. aasta kohtuotsuse Rashnikov *vs.* nõukogu (T-305/22, EU:T:2023:530)[3] tühistamist. Selle otsusega jättis Üldkohus rahuldamata apellandi esitatud hagi, milles vaidlustati ELTL artikli 263 alusel:

– nõukogu 15. märtsi 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/429, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 87 I, lk 44), ja nõukogu 15. märtsi 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/427, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 87 I, lk 1);[4]

– nõukogu 14. septembri 2022. aasta otsus (ÜVJP) 2022/1530, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 149), ja nõukogu 14. septembri 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2022/1529, millega

1 Algkeel: inglise.
2 Edaspidi „apellant“.
3 Edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“.
4 Edaspidi koos „esialgsed aktid“.

rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2022, L 239, lk 1);[5] ja

– nõukogu 13. märtsi 2023. aasta otsus (ÜVJP) 2023/572, millega muudetakse otsust 2014/145/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2023, L 75 I, lk 134), ja nõukogu 13. märtsi 2023. aasta rakendusmäärus (EL) 2023/571, millega rakendatakse määrust (EL) nr 269/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2023, L 75 I, lk 1);[6]

osas, milles nende aktidega kantakse apellandi nimi nendele lisatud loeteludesse. Euroopa Liidu Nõukogu kehtestas nende aktide alusel apellandile liikmesriikide territooriumile sisenemise või selle läbimise keelu ning külmutas kõik tema rahalised vahendid ja majandusressursid sellel territooriumil.

2. Käesolev kohtuasi käsitleb ühte esimestest apellatsioonkaebustest, mis esitati Euroopa Kohtule seoses piiravate meetmetega, mille nõukogu võttis vastu 2022. aastal pärast Venemaa Föderatsiooni relvajõudude sissetungi Ukrainasse.[7] See annab Euroopa Kohtu suurkojale võimaluse määrata kindlaks, kuidas tõlgendada otsuse 2014/145/ÜVJP[8] (mida on muudetud otsusega (ÜVJP) 2022/329[9]) artikli 1 lõike 1 punktis e ja artikli 2 lõike 1 punktis g ning määruse (EL) nr 269/2014[10] (mida on muudetud määrusega (EL) 2022/330[11]) artikli 3 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumi, ning analüüsida, kas see on õiguspärane. See kriteerium, millele tavaliselt osutatakse sõnadega „kriteerium g“, näeb ette selliste juhtivate ettevõtjate loetellu kandmise, kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks.

3. Apellant väidab muu hulgas, et Üldkohus tõlgendas muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g vääralt,[12] kui ta järeldas sisuliselt, et selles punktis sätestatud kriteeriumi täidetuks lugemiseks ei pea nõukogu tõendama loetellu kantava isiku konkreetset käitumist või panust, eelkõige seoses Venemaa Föderatsiooni valitsuse mõjutamisega, ega ka tema seotust selle riigi režiimiga. Samuti märgib ta, et kui Üldkohtu tõlgendus muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktist g lugeda õigeks, oleks Üldkohus pidanud tunnistama selle sätte õigusvastaseks, tuginedes esimeses kohtuastmes ELTL artikli 277 alusel esitatud õigusvastasuse vastuväitele.

5 Edaspidi koos „esimesed loeteludesse jätmise aktid“.

6 Edaspidi koos „teised loeteludesse jätmise aktid“ ning edaspidi koos esialgsete aktide ja esimeste loeteludesse jätmise aktidega „vaidlusalused aktid“.

7 Vt ka 13. märtsi 2025. aasta kohtuotsus Shuvalov *vs.* nõukogu (C-271/24 P, EU:C:2025:180) ning minu ettepanekud kohtuasjades Timchenko *vs.* nõukogu (C-702/23 P, EU:C:2025:273) ja Timchenko *vs.* nõukogu (C-703/23 P, EU:C:2025:274).

8 Nõukogu 17. märtsi 2014. aasta otsus, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 16).

9 Nõukogu 25. veebruari 2022. aasta otsus, millega muudetakse otsust 2014/145 (ELT 2022, L 50, lk 1).

10 Nõukogu 17. märtsi 2014. aasta määrus, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega (ELT 2014, L 78, lk 6).

11 Nõukogu 25. veebruari 2022. aasta määrus, millega muudetakse määrust nr 269/2014 (ELT 2022, L 51, lk 1).

12 Lühiduse huvides tuleks viiteid muudetud otsuse 2014/145/ÜVJP artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumile mõista kui viiteid, mis osutavad ühtlasi sama otsuse artikli 1 lõike 1 punktis e ja muudetud määruse (EL) nr 269/2014 artikli 3 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumile. Vt käesoleva ettepaneku punktid 9 ja 11.

4. Käesolev kohtuasi on seotud kohtuasjadega C-696/23 P, C-704/23 P, C-35/24 P ja C-111/24 P, mis põhinevad apellatsioonkaebustel, mille vastavalt Dmitry Alexandrovich Pumpyanskiy, Tigran Khudaverdyan, Dmitry Arkadievich Mazepin ja German Khan esitasid Üldkohtu otsuste peale, millega jäeti muutmata nende nimede kandmine nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g alusel. Täna tehakse ettepanekud ka nende kohtuasjade kohta, milles ma keskendun spetsiifilistele küsimustele, mis on seotud kõnealuses sättes sisalduva loetellu kandmise kriteeriumi tõlgendamise ja kehtivusega ning mida Euroopa Kohus palus mul analüüsida, arvestades eelkõige apellantide esitatud ühiseid argumente.

II. Faktilised asjaolud ja menetlus

A. Vaidluse taust

5. Vaidluse tausta on kirjeldatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–25. Käesoleva ettepaneku seisukohalt võib selle tausta kokku võtta järgmistele vaidlustamatutele faktilistele asjaoludele osutades.

6. Apellant on Venemaa kodakondsusega ettevõtja.

7. Nõukogu võttis 17. märtsil 2014 ELL artikli 29 alusel vastu otsuse 2014/145. Samal kuupäeval võttis nõukogu ELTL artikli 215 lõike 2 alusel vastu määruse nr 269/2014. Mõlemad aktid käsitlevad piiravaid meetmeid seoses Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevusega.

8. Nõukogu võttis 25. veebruaril 2022 vastu otsuse 2022/329, millega muudeti otsust 2014/145, ja määruse 2022/330, millega muudeti määrust nr 269/2014, muutes nendega muu hulgas kriteeriume, mille alusel võib kõnealuseid piiravaid meetmeid kohaldada füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste suhtes.

9. Otsusega 2022/329 muudetud otsuse 2014/145[13] artikli 1 lõike 1 punkti e kohaselt on keelatud liikmesriikide territooriumile siseneda või seda läbida füüsilistel isikutel, kes vastavad kriteeriumile, mis on sisuliselt sama kui kõnealuse otsuse artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteerium. Viimati nimetatud sättega on omakorda ette nähtud muu hulgas sellele kriteeriumile vastavate füüsiliste isikute rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine.

10. Muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad järgmistele isikutele või on nende omandis, valduses või kontrolli all:

[…]

g) juhtivad ettevõtjad või juriidilised isikud, üksused või asutused, kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks,

[13] Edaspidi „muudetud otsus 2014/145“.

[…].“

11. Määrusega 2022/330 muudetud määrus nr 269/2014[14] näeb ette rahaliste vahendite külmutamise meetmete võtmise ja määrab kindlaks rahaliste vahendite külmutamise korra sõnastuses, mis on sisuliselt samaväärne muudetud otsuse 2014/145 sõnastusega. Muudetud määruse nr 269/2014 artikli 3 lõike 1 punktis g on sisuliselt korratud selle otsuse artikli 2 lõike 1 punkti g.

12. Arvestades olukorra tõsidust Ukrainas, võttis nõukogu 15. märtsil 2022 vastu esialgsed aktid. Apellandi nimi lisati muudetud otsusele 2014/145 lisatud loetellu ja muudetud määruse nr 269/2014 I lisas esitatud loetellu järgmistel põhjustel:

„[Appellant] on üks juhtivaid Venemaa oligarhe, kes on terasetootja Magnitogorsk Iron & Steel Works (MMK) omanik ja direktorite nõukogu esimees. MMK on üks Venemaa suurimaid maksumaksjaid. Äriühingu maksukoormus suurenes hiljuti, suurendades oluliselt Venemaa riigieelarvesse laekuvat tulu.

Seetõttu on ta üks juhtivaid Venemaa ettevõtjaid, kes on seotud majandussektoritega, mis on Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks oluliseks tuluallikaks.“

13. Nõukogu avaldas 16. märtsil 2022 *Euroopa Liidu Teatajas* teatise (ELT 2022, C 121I, lk 1) isikutele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, mis on sätestatud esialgsetes aktides.

14. Apellant esitas 13 aprillil 2022 taotluse, milles ta palus nõukogul anda talle juurdepääs dokumentidele, mille alusel võeti vastu teda puudutavad piiravad meetmed. Nõukogu rahuldas selle taotluse 28. aprillil 2022.

15. 31. mail 2022 esitas apellant nõukogule läbivaatamistaotluse.

16. Nõukogu võttis 14. septembril 2022 vastu esimesed loeteludesse jätmise aktid, millega pikendati apellandi suhtes võetud meetmete kehtivust 15. märtsini 2023, muutmata tema nime kõnealustesse loeteludesse kandmise põhjendusi.

17. Apellant esitas 31. oktoobril 2022 esimeste loeteludesse jätmise aktide läbivaatamise taotluse.

18. Nõukogu võttis 13. märtsil 2023 vastu teised loeteludesse jätmise aktid, millega pikendati apellandi suhtes võetud meetmete kehtivust 15. septembrini 2023, muutmata tema nime kõnealustesse loeteludesse kandmise põhjendusi, võrreldes esimestes loeteludesse jätmise aktides esitatud põhjustega.

B. Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

19. Apellant esitas vaidlusaluste aktide tühistamise taotlemiseks hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 24. mail 2022.

[14] Edaspidi „muudetud määrus nr 269/2014“.

20. Apellant põhjendas oma hagi viie väitega, väites sisuliselt esiteks, et rikutud on õigust tõhusale kohtulikule kaitsele ja põhjendamiskohustust, teiseks, et tehtud on ilmne hindamisviga ja rikutud on tõendamiskoormist, kolmandaks, et rikutud on proportsionaalsuse põhimõtet ja põhiõigusi, ning neljandaks, et rikutud on mittediskrimineerimise põhimõtet. Lisaks esitas apellant oma kahes muutmisavalduses viienda väite, mis on suunatud esimeste ja teiste loeteludesse jätmise aktide vastu, väites selles, et rikutud on tema õigust olla ära kuulatud ja et nõukogu on rikkunud oma kohustust oma otsus läbi vaadata. Menetluse käigus esitas apellant ELTL artikli 277 alusel ka õigusvastasuse vastuväite muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kohta.

21. Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsusega apellandi hagi rahuldamata.

22. Esiteks, mis puudutab muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g tõlgendamist, siis leidis Üldkohus, et selles sätestatud kriteerium osutab mõjuvõimule seoses tegevusega majandussektorites, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, nägemata ette selle valitsuse režiimiga seotuse täiendavaid tingimusi. Üldkohtu hinnangul püüdis nõukogu selle kriteeriumi abil kasutada ära mõjuvõimu, mis asjaomase kategooria isikutel tõenäoliselt on Venemaa režiimi suhtes, ajendades neid avaldama valitsusele survet, et ta oma poliitikat muudaks. Mõistet „juhtivad ettevõtjad“ oleks pidanud seega mõistma nii, et sellega peetakse silmas nende ettevõtjate tähtsust, võttes muu hulgas arvesse nende ametialast staatust, nende majandustegevuse olulisust, nende kapitaliosaluse suurust või ülesandeid ühes või mitmes ettevõttes, milles nad tegutsevad.[15]

23. Üldkohtu hinnangul toetab seda tõlgendust asjaolu, et kõnealuste piiravate meetmete eesmärk oli suurendada Ukraina territoriaalset terviklikkust kahjustava tegevuse kulukust. See eesmärk osutab ka sellele, et väljendiga „on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ on viidatud majandussektoritele, mitte ettevõtjatele.[16]

24. Teiseks, mis puudutab apellandi vaidlusalustes aktides esitatud loetellu kandmise põhjenduste sisulist põhjendatust, siis leidis Üldkohus, et nõukogu järeldas põhjendatult, et apellant on juhtiv ettevõtja, mida too ei vaidlustanud ja mida saab järeldada ka tema omanduses oleva äriühingu Magnitogorsk Iron & Steel Works (MMK) – kus ta on ühtlasi direktorite nõukogu esimees – majanduslikust tähtsusest.[17] Lisaks märkis Üldkohus, et nõukogu oli esitanud piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogumi, mis võimaldab tõendada, et apellant tegutses sellises majandussektoris, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, nimelt metallurgiasektoris.[18]

25. Kolmandaks, Üldkohus lükkas tagasi apellandi väite, mille kohaselt on muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteerium õigusvastane.[19] Sellega seoses märkis Üldkohus, et kõnealuse kriteeriumiga ei ole kehtestatud eeltingimusena juhtiva ettevõtja seisundi ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise seose olemasolu.[20] Veel märkis ta, et see kriteerium lähtub nõukogu soovist avaldada survet Vene ametiasutustele, et need lõpetaksid oma Ukrainat destabiliseeriva tegevuse ja poliitika.[21] Üldkohus järeldas sellest, et i) meetmete võtmine juhtivate ettevõtjate suhtes, kes on seotud majandussektoritega, mis on valitsuse jaoks suur

15 Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 66 ja 67.

16 Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 68.

17 Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 71–78.

18 Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 79–90.

19 Vaidlustatud kohtuotsus, punktid 99–109.

20 Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 104.

21 Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 106.

sissetulekuallikas, võttes arvesse nende sektorite tähtsust Venemaa majanduse jaoks, ning ii) käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärk, milleks on suurendada survet Venemaa Föderatsioonile ja muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks, on omavahel loogilises seoses. [22]

III. Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

26. Apellatsioonkaebuses, mi saabus Euroopa Kohtusse 22. novembril 2023, palub apellant Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– tühistada vaidlusalused aktid;

– teise võimalusena saata kohtuasi tagasi Üldkohtule;

– mõista kohtukulud välja nõukogult.

27. 15. veebruaril 2024 saabunud nõukogu vastuses palub nõukogu Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellandilt.

28. 11. veebruaril 2025 toimus kohtuistung, kus apellant ja nõukogu vastasid suuliselt vastatavatele Euroopa Kohtu esitatud küsimustele, eelkõige seoses muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g kasutatud väljendi „juhtiv ettevõtja“ tõlgendamisega.

IV. Analüüs

29. Apellant esitab oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks neli väidet, väites sisuliselt järgmist:

– esiteks, et Üldkohus eiras oma kohtuliku kontrolli ulatust, rikkudes sealjuures mitut õigusnormi ning moonutades faktilisi asjaolusid;

– teiseks, et Üldkohus rikkus õigusnormi muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g tõlgendamisel;

– kolmandaks, et Üldkohus lükkas ekslikult tagasi muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kohta ELTL artikli 277 alusel esitatud õigusvastasuse vastuväite; ja

– neljandaks, et Üldkohus kohaldas muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g apellandi suhtes vääralt ning rikkus olulisi menetlusnorme ja ELTL artiklist 296 tulenevat põhjendamiskohustust.

30. Euroopa Kohus palus analüüsida konkreetseid argumente muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g tõlgendamise kohta, mis puudutavad sisuliselt apellatsioonkaebuse teist väidet ja kolmanda väite esimest osa. Samuti palus Euroopa Kohus analüüsida apellandi argumente, mis puudutavad esimeses kohtuastmes ELTL artikli 277 alusel esitatud õigusvastasuse vastuväite

[22] Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 108.

tagasilükkamist. Need argumendid on esitatud apellatsioonkaebuse kolmanda väite teises osas. Oma hinnangus keskendun nendele põhiküsimustele, millele pooled keskendusid kohtuistungil, kus nad esitasid Euroopa Kohtu palvel suuliselt oma seisukohad.

A. Apellatsioonkaebuse teine väide ja kolmanda väite esimene osa

31. Apellatsioonkaebuse teise väite ja kolmanda väite esimese osa puhul, mida saab analüüsida koos, väidab apellant, et Üldkohus tõlgendas muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumi vääralt. Sisuliselt heidab ta Üldkohtule ette sellise järelduse tegemist, mille kohaselt kõnealune säte ei nõua, et nõukogu tõendaks loetellu kantud isiku konkreetset käitumist, eelkõige seoses Venemaa Föderatsiooni valitsuse mõjutamisega, ega seda, et nõukogu tõendaks isiku seost selle riigi režiimiga.

32. Nagu nähtub käesoleva ettepaneku punktist 10, on muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktiga g ette nähtud kõigi selliste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine, mis kuuluvad „[juhtivatele ettevõtjatele], […], kes on seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas Krimmi annekteerimise ja Ukraina destabiliseerimise eest vastutava Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks," või on nende isikute omandis, valduses või kontrolli all.

33. Apellandi peamises väites sisalduvate kahte rühma jagatud argumentide eesmärk on vaidlustada Üldkohtu tõlgendus muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktist g esiteks seoses väljendiga „juhtiv ettevõtja" ja teiseks seoses väljendiga „seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks".

1. Väljendi „juhtivad ettevõtjad" tõlgendamine

34. Esimesena, mis puudutab mõistet „juhtivad ettevõtjad", siis väidab apellant, et seda väljendit tuleks mõista nii, et asjaomane isik peab avaldama mõju Venemaa Föderatsiooni valitsusele. Tema sõnul nähtub muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g teatavatest keeleversioonidest – nagu ka prantsuskeelsest versioonist, milles on kasutatud väljendit „femmes et hommes d'affaires influents" –, et selle sätte kohaldamine eeldab käitumist, mis avaldab mõju kõnealusele valitsusele, või selle mõju avaldamiseks vajalikku seost selle valitsusega.

35. Nõukogu vaidleb nendele argumentidele vastu.

36. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tule liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa asjaomane säte on. See on nii eelkõige siis, kui asjaomase ELi õiguse sätte sõnastus ei hõlma otsest viidet liikmesriikide õigusele, mille alusel tähendus ja kohaldamisala tuleks kindlaks määrata, nagu käesoleval juhul muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g puhul.[23]

37. Esiteks, mis puudutab mõiste „leading businesspersons" („juhtivad ettevõtjad") grammatilist tõlgendamist, siis on üldteada, et sõna „businessperson" („ettevõtja") osutab isikule, kes töötab ettevõttes, tavaliselt äriühingu juhtivtasandil. Peale selle osutab sõna „business" („ettevõtlus")

[23] 20. märtsi 2025. aasta kohtuotsus Lindenbaumer (C-61/24, EU:C:2025:197, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

majandus- või äritegevusega tegelemisele. Seega osutab mõiste „businesspersons“ („ettevõtjad“) muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g isikutele, kes tegelevad majandus- või äritegevusega äriühingus, mis kuulub neile endale või kus nad on olulisel ametikohal.[24]

38. Mis puutub sõnasse „leading“ („juhtiv“), siis see on omadussõna, mille tähendus on inglise keeles „very important or most important“ („väga tähtis või kõige tähtsam“).[25] Kuna väljendile „leading businesspersons“ („juhtivad ettevõtjad“) järgneb muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g väljend „involved in economic sectors“ („seotud majandussektoritega“), tuleb mõistet „leading“ („juhtiv“) mõista nii, et sellega peetakse silmas asjaomase ettevõtja tähtsust sektoris, kus ta tegutseb, ja mõju, mida see isik on võimeline selles sektoris avaldama, mis on sisuliselt järeldus, mille Üldkohus tegi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 67. Peale selle, nagu on osutatud samas punktis, saab asjaolu, et ettevõtja on „juhtiv“, kindlaks teha, võttes muu hulgas arvesse tema ametialast staatust, tema majandustegevuse olulisust, tema kapitaliosaluse suurust või ülesandeid ühes või mitmes ettevõttes, milles ta tegutseb. Apellant ei ole seda järeldust oma apellatsioonkaebuses konkreetselt vaidlustanud.

39. Sellest järeldub, et grammatilisest seisukohast ei teinud Üldkohus viga, kui ta järeldas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70 sisuliselt, et määramaks kindlaks, et isik on „juhtiv ettevõtja“ muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g tähenduses, ei pea nõukogu tõendama muud kui seda, et asjaomane isik tegeleb majandus- või äritegevusega ning et seda isikut käsitatakse vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54 kirjeldatud asjaolusid arvesse võttes isikuna, kes on selles majandussektoris, kus ta tegutseb, väga tähtis või kõige tähtsam ettevõtja ja seega võimeline avaldama selles sektoris mõju.

40. On tõsi, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g mõnes keeleversioonis kasutatakse nimisõna „businesspersons“ („ettevõtja“) täiendina omadussõna „leading“ („juhtiv“) asemel omadussõna, mille tähendus on samaväärne ingliskeelse sõna „influential“ („mõjukas“) tähendusega. Apellant tugineb sellele asjaolule, kui ta väidab, et ettevõtjad, keda see säte puudutab, peavad olema võimelised avaldama mõju mitte üksnes majandussektoris, kus nad tegutsevad, vaid ka konkreetselt Venemaa Föderatsiooni valitsusele endale.

41. Sellega seoses tuletan siiski meelde, et Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa ELi õigusnormi ühes või mõnes keeleversioonis kasutatud sõnastus olla selle õigusnormi tõlgendamise ainus alus. Nimelt tuleb liidu õigusnorme tõlgendada ja kohaldada ühetaoliselt, arvestades liidu kõigis keeltes kehtivaid versioone.[26]

42. Käesoleval juhul täheldan kooskõlas kohtuistungil antud nõukogu selgitustega, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g 12 keeleversioonis on sisuliselt kasutatud nimisõna „businesspersons“ („ettevõtjad“) täiendina omadussõna, mille tähendus on samaväärne ingliskeelse sõna „leading“ („juhtivad“) tähendusega.[27] Lisaks nendele versioonidele on mõnes versioonis kasutatud sõna, mida võib tõlkida inglise keelde sõnaga „prominent“ („silmapaistev“) või „principal“ („peamine“), mis semantilises mõttes osutab sõnale „leading“ („juhtiv“).[28]

[24] Vt selle kohta sõnastiku Cambridge Dictionary määratlus, mis on kättesaadav aadressil https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/businessperson.

[25] Vt muu hulgas sõnastiku Cambridge Dictionary määratlus, mis on kättesaadav aadressil https://dictionary.cambridge.org/dictionary/learner-english/leading.

[26] Vt 28. novembri 2024. aasta kohtuotsus Másdi (C-169/23, EU:C:2024:988, punkt 42 ja seal viidatud kohtupraktika).

[27] Vt muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g bulgaaria-, tšehhi-, saksa-, eesti-, horvaadi-, itaalia-, ungari-, poola-, slovaki-, sloveeni-, soome- ja rootsikeelne versioon.

[28] Vt muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g hollandi-, portugali-, hispaania-, iiri- ja rumeeniakeelne versioon.

Käesoleva ettepaneku punktis 38 esitatud kaalutlused, mis käsitlevad ingliskeelse mõiste „leading businesspersons“ („juhtivad ettevõtjad“) tõlgendamist, on seega täielikult kohaldatavad kõigi nende versioonide suhtes.

43. Seevastu on ainult prantsuse, läti ja leedu keeles kasutatud muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g nimisõna „businesspersons“ („ettevõtjad“) täiendina omadussõna, mille tõlge inglise keelde on „influential“ („mõjukas“). Samas on ka nende keelte puhul sõna „influencial“ („mõjukas“) üks peamisi tähendusi „important“ („tähtis“).[29] Järelikult tuleks selleks, et tagada muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g ühetaoline tõlgendamine ja kohaldamine, mis on punktis 41 viidatud kohtupraktika kohaselt nõutav, tõlgendada väljendit „leading businesspersons“ („juhtivad ettevõtjad“) prantsuse, läti ja leedu keeles samamoodi, nagu seda tõlgendatakse enamiku selle sätte keeleversioonide puhul, nimelt viidates asjaomase ettevõtja tähtsusele selles majandussektoris, kus ta tegutseb ja kus ta on võimeline mõju avaldama.

44. Eespool esitatud kaalutlustest võib järeldada, et grammatilisest seisukohast ei ole põhjendatud apellandi argument, mille kohaselt peaks nõukogu muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g kasutatud väljendi „leading businesspersons“ („juhtivad ettevõtjad“) tõttu tõendama loetellu kantava isiku konkreetset käitumist, eelkõige seoses Venemaa Föderatsiooni valitsuse mõjutamisega, või isiku seotust selle riigi režiimiga.

45. Teiseks, mis puudutab kontekstipõhist tõlgendust, siis soovin kõigepealt meelde tuletada, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud loetellu kandmise kriteerium, mis on suunatud „juhtivate ettevõtjate“ vastu, kehtestati esimest korda otsusega 2022/329. Viimati nimetatud otsus võeti vastu 25. veebruaril 2022 ehk järgmisel päeval pärast seda, kui Venemaa Föderatsiooni president kuulutas välja sõjalise operatsiooni Ukrainas ja Venemaa relvajõud alustasid rünnakut Ukrainale.[30]

46. Pealegi on oluline märkida, et juba enne seda, kui otsust 2014/145 muudeti otsusega 2022/329, sisaldas otsuse 2014/145 artikli 2 lõige 1 loetellu kandmise kriteeriumi, mis sisuliselt võimaldas meetme võtta isikute suhtes, kes on võimelised individuaalselt avaldama mõju Venemaa Föderatsiooni valitsusele. See kehtib eelkõige otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti d puhul, milles sisuliselt osutati füüsilistele isikutele, kes annavad aktiivselt materiaalset või rahalist toetust Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustava või ohustava tegevuse eest vastutavatele Venemaa otsustusõiguslikele isikutele või saavad nende tegevusest kasu. See kriteerium jäi muudetud otsusesse 2014/145 alles, mis minu arvates tähendab seda, et selle artikli 2 lõike 1 punkti g tõlgendamine nii, et selle kohaselt tuleb tõendada Venemaa Föderatsiooni valitsust mõjutavat käitumist ja seost seda riiki reguleeriva režiimiga, nagu väidab apellant, oleks täiesti üleliigne ja seega kontekstist lähtuvalt ebajärjekindel.

47. Seetõttu ja ilma et see mõjutaks täiendavaid kaalutlusi, mille ma esitan käesoleva ettepaneku edasises osas, ei leia ma, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kontekstipõhine tõlgendus toetaks apellandi argumenti.

48. Kolmandaks, mis puudutab teleoloogilist tõlgendamist, siis moodustab muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkt g osa õiguslikust raamistikust, millega kehtestati pretsedenditu piiravate meetmete kogum, mille eesmärk on – nagu Üldkohus vaidlustatud

[29] Vt muu hulgas sõnastiku LeRobert määratlus, mis on kättesaadav aadressil https://dictionnaire.lerobert.com/definition/influent.

[30] Vt otsuse 2022/329 põhjendus 9.

kohtuotsuse punktides 68 ja 106 õigesti märkis[31] – avaldada Venemaa Föderatsioonile maksimaalset survet, et muuta tegevus, mille eesmärk on kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust, tema jaoks kulukamaks.

49. Need on tõepoolest Venemaa suhtes võetud piiravate meetmete eesmärgid, nagu need on sisuliselt sõnastatud Euroopa Kohtu 25. juuni 2020. aasta kohtuotsuses VTB Bank *vs.* nõukogu (C-729/18 P, EU:C:2020:499, punkt 59),[32] milles viidatakse ka 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsusele Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 123).[33] Mõlemas kohtuotsuses käsitleti valdkondlikke piiravaid meetmeid, mis võeti vastu seoses Ukraina olukorda destabiliseeriva Venemaa tegevusega enne 24. veebruari 2022, mil Venemaa relvajõud alustasid kõnealuse riigi vastu rünnakut.[34] Vastupidi apellandi argumentidele jäävad eesmärgid, mille Euroopa Kohus nendes kohtuotsustes määratles, siiski kehtima ka käesolevas asjas käsitletavate individuaalsete piiravate meetmete tõlgendamisel, pidades silmas, et raamistiku alusel, mis reguleerib ühist reageerimist olukorrale, mis on pärast Venemaa rünnakut veelgi halvenenud, nagu on sõnaselgelt märgitud otsust 2014/145 muutva otsuse 2022/329 põhjendustes 10 ja 11, võeti vastu nii valdkondlikud kui ka individuaalsed piiravad meetmed.[35]

50. Eelnevat arvesse võttes leian kooskõlas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 107 esitatud Üldkohtu järeldustega, et põhjendatud on eeldada, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g osutatud juhtivate ettevõtjate suhtes piiravate meetmete võtmisega saab maksimeerida survet Venemaa Föderatsiooni valitsusele, et too lõpetaks sõjalise agressiooni Ukraina territooriumil. Nendel juhtivatel ettevõtjatel on ju keskne roll nende majandussektorite kasumlikkuse säilitamisel, kus nad tegutsevad ja mis lõpuks aitavad tagada Venemaa Föderatsiooni valitsusele rahalised vahendid tema tegevuse ja poliitika elluviimiseks. Järelikult aitavad käesolevas asjas käsitletavad piiravad meetmed tõenäoliselt asjaomaste juhtivate ettevõtjate tegevuse pärssimise kaudu vähendada Venemaa Föderatsiooni valitsuse tulu asjaomastest majandussektoritest, misläbi suurenevad selle valitsuse jaoks sõjategevuse kulud ning väheneb tema võime kahjustada Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust.

51. Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108 märkis, järeldub sellest, et meetme võtmine juhtivate ettevõtjate suhtes, kes on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, on loogilises seoses käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärgiga. Vastupidi apellandi argumentidele kehtib see seos ka siis, kui loetellu kantud isik ei käitu teataval konkreetsel viisil, eelkõige seoses Venemaa Föderatsiooni valitsuse mõjutamisega, või kui tal ei ole seost selle riigi valitseva režiimiga.

[31] Märgin lühidalt, et järeldused, mille Üldkohus tegi vaidlustatud kohtuotsuse punktides 106–108 seoses käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärkidega, moodustavad osa selle kohtu analüüsist, mis käsitleb õigusvastasuse vastuväidet, mille apellant esitas esimeses kohtuastmes ELTL artikli 277 alusel. Need on aga kooskõlas järeldusega, mille Üldkohus tegi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 68, kus ta analüüsis muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g tõlgendust, mis võimaldab kõiki neid järeldusi käsitleda ühiselt.

[32] Vt ka 17. septembri 2020. aasta kohtuotsus Rosneft jt *vs.* nõukogu (C-732/18 P, EU:C:2020:727, punkt 85).

[33] Vt minu ettepanek kohtuasjas Timchenko *vs.* nõukogu (C-703/23 P, EU:C:2025:274, punkt 52).

[34] Vt nõukogu 31. juuli 2014. aasta otsus 2014/512/ÜVJP, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 13) (muudetud), ja nõukogu 31. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (ELT 2014, L 229, lk 1).

[35] Peaksin juhtima Euroopa Kohtu tähelepanu ka otsuse 2022/329 põhjendustele 2 ja 4, millele Üldkohus viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 ning milles on märgitud, et Euroopa Liit „toetab endiselt vankumatult Ukraina suveräänsust ja territoriaalset terviklikkust“, ning osutatud vajadusele võtta vastu täiendavad piiravad meetmed, millega kaasnevad Venemaale tema sõjalise agressiooni tõttu ulatuslikud ja rasked tagajärjed. Peale selle on otsuse 2022/329 põhjenduses 10 märgitud, et „Venemaa Föderatsiooni relvajõudude provotseerimata“ sissetung Ukrainasse toob kaasa Euroopa Liidu vastuse, mis „hõlmab nii valdkondlikke kui ka individuaalseid piiravaid meetmeid“. Sellest avaldusest nähtub, et need kahte liiki meetmed on omavahel seotud elemendid, millega taotletakse sama eesmärki.

52. Muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g teleoloogiline tõlgendus ei tingi seega vajadust vaadata uuesti läbi selle sätte grammatiline ja kontekstipõhine tõlgendus, mis on esitatud käesoleva ettepaneku punktides 39 ja 44. See hoopis toetab seisukohta, et selles sättes kasutatud väljendist „juhtivad ettevõtjad“ tingituna peab nõukogu tõendama ainult seda, et asjaomane isik tegeleb majandus- või äritegevusega ning et seda isikut käsitatakse vähemalt väga tähtsa ettevõtjana selles majandussektoris, kus ta tegutseb, ja ta on seega võimeline avaldama selles sektoris mõju.

53. Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades saab järeldada, et ühestki tõlgendusmeetodist, mis on Euroopa Kohtu praktikas määratletud liidu õiguse sätte tähenduse kindlakstegemiseks, ei tulene, nagu peaks meetme adressaadiks olev isik, kes loetakse „juhtivaks ettevõtjaks“ muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g tähenduses, olema käitunud Venemaa Föderatsiooni valitsusele mõju avaldaval viisil või olema selle valitsusega seotud, nagu väidab apellant.

54. Seega ei saa minu arvates väita, et Üldkohus rikkus muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud väljendit „juhtivad ettevõtjad“ tõlgendades õigusnormi.

55. Apellandi esitatud esimese rühma argumendid tuleks tagasi lükata.

2. Väljendi „seotud majandussektoritega, mis on suur sissetulekuallikas“ tõlgendamine

56. Teisena väidab apellant, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta järeldas, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g kasutatud väljendit „on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ tuleb tõlgendada nii, et see osutab selles sättes kasutatud väljendile „seotud majandussektoritega“, mitte väljendile „juhtivad ettevõtjad“. Ta väidab, et Üldkohtu tõlgendus ei ole vastuolus mitte ainult muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g erinevate keeleversioonidega, vaid ka otsuse 2022/329 põhjendusega 11, milles on selgitatud, et kõnealune kriteerium võeti vastu selleks, et võtta meetmed isikute suhtes, kes ise on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Apellandi sõnul tähendaks mis tahes teistsugune tõlgendus, et asjaomase ettevõtja isiklik käitumine Venemaa Föderatsiooni valitsuse suhtes või tema panus selle tegevusse ei oma mingit tähtsust tema loetellu kandmisel muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g alusel.

57. Nõukogu vaidleb nendele argumentidele vastu.

58. Sissejuhatuseks soovin meelde tuletada, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 69 leidis Üldkohus, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g kasutatud väljendi „on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ puhul on silmas peetud majandussektoreid, millega juhtivad ettevõtjad on seotud, mitte neid ettevõtjaid endid. See tähendab, et kõnealuse sätte kohaldamiseks peab nõukogu tõendama üksnes seda, et need majandussektorid on Venemaa Föderatsiooni valitsusele suur sissetulekuallikas, ning et ta ei pea täiendavalt tõendama asjaomase isiku konkreetset käitumist või seost selle isiku ja Venemaa režiimi vahel. Üldkohtu hinnangul on see tõlgendus kooskõlas käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärkidega.

59. Eespool punktis 41 viidatud kohtupraktikat silmas pidades peaksin kõigepealt märkima, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g enamiku keeleversioonide sõnastus räägib apellandi esitatud argumendi vastu.

60. Nii on see ingliskeelse versiooni puhul, milles on muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g sõnastamisel kasutatud väljendeid niisuguses järjekorras, mis osutab sellele, et Üldkohus tõlgendas väljendit „providing a substantial source of revenue“ („on suur sissetulekuallikas“) õigesti, kui ta järeldas, et see osutab sellele vahetult eelnevale väljendile „involved in economics sectors“ („seotud majandussektoritega“). Kui nõukogu oleks tahtnud sätestada, et kõnealune tulu peab pärinema juhtivatelt ettevõtjatelt endilt, siis mõistliku eelduse kohaselt oleks ta need kaks väljendit järjestanud vastupidi, mistõttu see taotlus oleks ilmselge, kuna puudub keeleline põhjus, mis oleks takistanud tal seda teha.

61. Pealegi on enamikus muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g keeleversioonides kasutatud väljendite „seotud majandussektoritega“ ja „on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ vahel siduvat asesõna.[36] Neil juhtudel on nende kahe elemendi vaheline seos seda ilmsem, et väljendist „on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ saab paratamatult nimisõna(fraasi) „majandussektorite“ kõrvallause.

62. Igal juhul tuleb seoses nende keeleversioonidega, mis on apellandi väitel mitmeti mõistetavad, märkida kontekstipõhisest seisukohast seda, et kuna muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkt g seob mõiste „sissetulek“ riigi valitsusega kui selle tulu saajaga, siis on nende mõistete kõige täpsem tõlgendus see, et sissetuleku allikas peab olema majandussektor, mitte üksik ettevõtja.[37] See on tuletatav tavapärasest riigi rahandusega seotud arusaamast, mis lähtub makromajanduslikust aspektist. Lisaks on ilmne, et kui nõukogu oleks tahtnud, et suure sissetulekuallikana käsitataks juhtivat ettevõtjat ennast, siis oleks väljend „seotud majandussektoriga“ olnud üleliigne ja seda ei oleks muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g lisatud, kuna kõik ettevõtjad on juba olemuslikult otseselt või kaudselt seotud majandussektoriga.

63. Peale selle tundub mulle, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g teleoloogiline tõlgendus toetab seda kontekstipõhist tõlgendust. Kuna piiravate meetmete võtmise eesmärk on ju – nagu juba varem selgitatud[38] – vähendada Venemaa Föderatsiooni valitsuse kasutatavaid rahalisi vahendeid, et ta lõpetaks Ukraina destabiliseerimise ja agressiooni poliitika, tuleks selle eesmärgi tulemuslikuma täitmise huvides vähendada majandussektorist saadavat tulu, mitte juhtiva ettevõtja isiklikku panust sellesse.

64. Järelikult ei teinud Üldkohus viga, kui ta järeldas eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punktis 70, et arvestades käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärki, pidi Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas olema sektorid, millega loetellu kantud juhtivad ettevõtjad on seotud, mitte need ettevõtjad ise.

65. Ülejäänud osas väidab apellant, et eeltoodud tõlgendus on vastuolus otsuse 2022/329 põhjendusega 11; selle otsusega – nagu juba eespool märgitud – muudeti otsust 2014/145, et näha selle artikli 2 lõike 1 punktiga g ette uus kriteerium.

66. Sellega seoses märgin, et otsuse 2022/329 põhjenduses 11 on sedastatud, et „võttes arvesse olukorra tõsidust, on nõukogu seisukohal, et loetellu kandmise kriteeriume tuleks muuta, et hõlmata […] isikud ja üksused, kes on [Venemaa Föderatsiooni valitsuse] oluliseks tuluallikaks“.

[36] Vt eelkõige muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g itaalia-, saksa-, hollandi-, portugali-, taani-, hispaania-, eesti-, soome-, läti- ja slovakikeelne versioon.

[37] Vt sõnatikus Cambridge Dictionary esitatud mõiste „revenue“ („tulu“) määratlus, milles osutatakse sissetulekule, mida valitsus saab korrapäraselt maksudena; kättesaadav aadressil https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/revenue.

[38] Vt käesoleva ettepaneku punktid 50 ja 51.

Minu arvates näitab juba ainuüksi asjaolu, et selles põhjenduses ei osutata mitte ainult isikutele, vaid ka üksustele, selgelt, et seda kriteeriumi ei saa mõista nii, nagu peetaks sellega silmas üksnes „juhtivaid ettevõtjaid“, vaid seda tuleb mõista nii, et sellega peetakse silmas laiemat mõistet, nimelt tervet majandussektorit, sealhulgas kõiki selles tegutsevaid isikuid ja üksusi.

67. Lisaks on oluline meelde tuletada, et Euroopa Kohtu praktikast järeldub, et kuigi liidu õigusakti põhjendused on tõlgendamisel olulised elemendid, mis võivad selgitada asjaomase akti koostaja tahet, ei ole neil põhjendustel siduvat õigusjõudu ja neile ei saa tugineda asjaomase akti sätetest kõrvalekaldumiseks ega nende sätete selliseks tõlgendamiseks, mis on ilmselgelt vastuolus nende sõnastusega.[39]

68. Kuna käesoleval juhul viivad Euroopa Kohtu praktikas määratletud tõlgendusmeetodid liidu õiguse sätte tähenduse kindlakstegemiseks järeldusele, et väljend „suur sissetulekuallikas“ tuleb siduda väljendiga „seotud majandussektoritega“, mitte väljendiga „juhtivad ettevõtjad“, siis ei saa seda tõlgendust ainuüksi otsuse 2022/329 põhjenduse 11 sisu alusel kahtluse alla seada.

69. Viimaseks väidab apellant, et tõlgendusest, mille Üldkohus esitas muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kohta eelkõige seoses väljendiga „suur sissetulekuallikas“, nähtub, nagu ei omaks asjaomase ettevõtja isiklik käitumine või panus üldse mingit tähtsust. Sellega seoses piisab aga sellest, kui meenutada, et kõnealuse sätte eri elementide tõlgendused ei toeta seisukohta, mille kohaselt peab nõukogu tõendama enamat kui seda, et loetellu kantud isik tegeleb majandus- või äritegevusega ja et seda isikut peetakse vähemalt väga oluliseks ettevõtjaks selles sektoris, millega ta on seotud, mistõttu ta on võimeline selles sektoris mõju avaldama.

70. Eeltoodud kaalutlusi silmas pidades leian, et Üldkohtule ei saa ette heita õigusnormi rikkumist seoses sellega, et ta tõlgendas otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g kasutatud väljendit „on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“ apellandi väidetud viisil.

71. Apellandi esitatud teise rühma argumendid tuleks seega tagasi lükata.

72. Võttes arvesse käesoleva ettepaneku punktides 55 ja 71 tehtud järeldusi, tuleks apellatsioonkaebuse teine väide ja kolmanda väite esimene osa tagasi lükata.

B. Apellatsioonkaebuse kolmanda väite teine osa

73. Apellatsioonkaebuse kolmanda väite teises osas heidab apellant Üldkohtule ette seda, et viimane lükkas tagasi õigusvastasuse vastuväite, mis esitati ELTL artikli 277 alusel muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kohta. Apellant väidab sisuliselt, et kui kõnealuses sättes sisalduvat kriteeriumi tuleb tõlgendada nii, et meedet tuleb kohaldada iga olulise ettevõtja suhtes Venemaa majanduse jaoks olulises sektoris, ilma et tuleks tõendada asjaomase ettevõtja konkreetset käitumist Venemaa Föderatsiooni valitsuse suhtes, siis on see kriteerium õigusvastane, kuna selle eesmärk ei ole muuta isiku käitumist, nagu nõuab Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika. Apellant väidab, et Üldkohtu esitatud tõlgendus muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktist g toob kaasa olukorra, kus isikuid karistatakse selle eest, kes nad on, võtmata arvesse seda, mida nad teevad või peaksid tegema. Viimaks, mis puutub käesolevasse kohtuasja, on tema arvates küsitav, kas kõnealuses sättes sisalduva kriteeriumi kohaldamine võimaldaks Venemaa riiki kuidagi mõjutada.

[39] Vt muu hulgas 7. märtsi 2024. aasta kohtuotsus Roheline Kogukond jt (C-234/22, EU:C:2024:211, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika).

74. Nõukogu vaidleb nendele argumentidele vastu.

75. ELTL artikli 277 kohaselt võib iga menetlusosaline kohtuvaidluses, kus arutamisele tuleb Euroopa Liidu institutsiooni üldkohaldatav akt, taotleda Euroopa Kohtult ELTL artikli 263 teises lõigus esitatud alustel selle õigusakti kohaldamata jätmist.

76. Käesoleval juhul nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 100–109, et Üldkohus lükkas tagasi muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kohta esitatud õigusvastasuse vastuväite, kuna ta leidis sisuliselt, et meetme võtmine selle sätte kohaste juhtivate ettevõtjate suhtes on otseses seoses käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärgiga. Eelkõige märkis Üldkohus, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kohane kriteerium hõlmab tingimusi, mis on seotud asjaomaste isikute isikliku käitumisega, nimelt sellega, et nad avaldavad mõju tulenevalt nende majandustegevusest teatavates sektorites, ning et see võimaldab kindlaks teha nende isikute ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelise piisava seose olemasolu.

77. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt peavad liidu kohtud piiravate meetmete kohtuliku kontrolli raames tunnustama nõukogu ulatuslikku kaalutusõigust nende piiravate meetmete üldkriteeriumide kehtestamisel, mis määratlevad isikute ringi, kelle suhtes võib selliseid meetmeid kohaldada.[40] See on üldiselt seletatav asjaoluga, et kuigi ELL artikli 24 lõikega 1 ja ELTL artikli 275 teise lõiguga antakse liidu kohtutele selles ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) erivaldkonnas erandkorras kohtualluvus, ei saa need kohtud asendada nõukogu poliitilisi või strateegilisi valikuid piiravate meetmete vastuvõtmisel.[41] Liidu kohtute kontrolli ulatus kohtuliku kontrolli käigus on seega piiratud.[42]

78. See aga ei tähenda, nagu oleks nõukogul lubatud tegutseda meelevaldselt. Vastasel juhul kaotaks ELL artikli 24 lõikes 1 ja ELTL artikli 275 teises lõigus ette nähtud erand oma soovitud toime.[43] Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb meetme õiguspärasust kontrollida proportsionaalsuse põhimõttest lähtudes,[44] mis tähendab sisuliselt, et meetme õiguspärasuse võib kummutada üksnes asjaolu, et meede on pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt sobimatu.[45]

79. Sellega seoses tuletaksin kõigepealt meelde, et Euroopa Kohus on oma praktikas juba kiitnud heaks kriteeriumi, mis on sõnastatud sarnaselt käesolevas asjas käsitletava kriteeriumiga. Viitan 9. juuli 2020. aasta kohtuotsusele Haswani *vs.* nõukogu (C-241/19 P, EU:C:2020:545),[46] milles käsitleti otsuse 2013/255/ÜVJP,[47] mida on muudetud otsusega (ÜVJP) 2015/1836, artikli 27 lõike 2 punktis a ja artikli 28 lõike 2 punktis a sätestatud kriteeriume.[48] Nende sätetega keelas

[40] Vt muu hulgas 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Akhras *vs.* nõukogu (C-193/15 P, EU:C:2016:219, punkt 51 ja seal viidatud kohtupraktika).

[41] Vt selle kohta 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus VTB Bank *vs.* nõukogu (C-729/18 P, EU:C:2020:499, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika). Vt selle kohta ka 10. septembri 2024. aasta kohtuotsus KS jt *vs.* nõukogu jt (C-29/22 P ja C-44/22 P, EU:C:2024:725, punktid 115 ja 118).

[42] Vt 18. juuli 2013. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 119), millest nähtub, et täielikku kontrolli saab teha üksnes seoses individuaalse loetellu kandmise kriteeriumidega.

[43] Vt analoogia alusel 10. septembri 2024. aasta kohtuotsus KS jt *vs.* nõukogu jt (C-29/22 P ja C-44/22 P, EU:C:2024:725, punkt 73).

[44] Vt selle kohta 13. märtsi 2025. aasta kohtuotsus PKK *vs.* nõukogu (C-44/23 P, EU:C:2025:181, punkt 134).

[45] Vt muu hulgas 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus National Iranian Oil Company *vs.* nõukogu (C-440/14 P, EU:C:2016:128, punkt 77).

[46] Kohtuotsus Haswani.

[47] Nõukogu 31 mai 2013. aasta otsus, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2013, L 147, lk 14).

[48] Nõukogu 12. oktoobri 2015. aasta otsus, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2015, L 266, lk 75).

nõukogu Süürias tegutsevatel juhtivatel ettevõtjatel siseneda liikmesriikide territooriumile ning külmutas kõik nendele kuuluvad rahalised vahendid ja majandusressursid seoses selles riigis toimuva tsiviilelanikkonna vägivaldse represseerimisega.

80. Oluline on märkida, et otsuse 2013/255[49] põhjendust 5 silmas pidades nentis Üldkohus oma otsuses, et Süüria majandus on Süüria režiimi range kontrolli all ning et riigis on välja kujunenud riigi äriringkondade ja režiimi vaheline vastastikuse sõltuvuse suhe. Sellises olukorras sai Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate sisering säilitada oma staatuse üksnes Süüria režiimiga tihedates sidemetes olles. Seega oli ainuüksi asjaolu, et ettevõtja kuulub sellesse kategooriasse, piisav alus nende suhtes vajalike meetmete võtmiseks ning puudus igasugune vajadus tõendada seost juhtiva ettevõtja staatuse ja Süüria režiimi vahel.[50]

81. Täheldan siiski, et hoolimata nende sarnasest sõnastusest on muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumi ja muudetud otsuse (EL) nr 2013/255 sätestatud kriteeriumi vahel üks oluline erinevus. Nimelt ei osutata nende piiravate meetmete puhul, mis võeti vastu pärast seda, kui Venemaa relvajõud alustasid Ukraina vastu rünnakut, juhtivate ettevõtjate loetellu kandmisega seoses Venemaa Föderatsiooni äriringkondade ja selle riigi režiimi vahelise vastastikuse sõltuvussuhte olemasolule. Tegelikult ei ole meetmed suunatud nende ettevõtjate vastu mitte tulenevalt nende tihedast seosest Venemaa poliitilise juhtkonnaga, vaid seepärast, et nad tegutsevad majandussektoris, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas.[51]

82. Euroopa Kohus peab seega otsustama, kas muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumi saab neil asjaoludel kohaldada. Täpsemalt peab Euroopa Kohus analüüsima, kas seda kriteeriumi võib pidada õiguspäraseks olukorras, kus nõukogu ei pea tõendama esiteks ei otsest ega kaudset seost asjaomase isiku ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse Ukrainat puudutavad tegevuse ja poliitika vahel ega ka teiseks asjaomase juhtiva ettevõtja teatavat konkreetset käitumist, vaid ainult seda, et tema ametialase tegevuse kaudu on võimalik avaldada mõju Venemaa Föderatsiooni majandusele ja seega Venemaa Föderatsiooni valitsuse saadavale tulule.

83. Mis puutub esimest neist küsimustest, siis soovin juhtida Euroopa Kohtu tähelepanu tema 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsusele National Iranian Oil Company *vs.* nõukogu (C-440/14 P, EU:C:2016:128), milles ta toetas isikute või üksuste loetellu kandmise kriteeriumi, mille puhul ei olnud vaja tõendada tegelikku otsest või kaudset seost tuumarelva leviku soodustamisega, nagu on osutatud selles piiravate meetmete kogumis. Euroopa Kohus leidis oma otsuses sisuliselt, et isegi kui sellist seost ei ole, võib need isikud ja üksused loetellu kanda, kuna nad võivad soodustada tuumarelvade levikut, andes Iraani valitsusele ressursse või materiaalseid, rahalisi või logistilisi vahendeid.[52]

84. Minu arvates on Euroopa Kohtu varasemad kaalutlused mõjuvatel põhjustel kohaldatavad ka käesolevas asjas. Nagu ma märkisin oma ettepanekus kohtuasjas Timchenko *vs.* nõukogu (C-703/23 P, EU:C:2025:274, punkt 52), on selle kohtupraktika *ratio decidendi* lõpetada tegevus, mille vastu meetmed on suunatud, vähendades selleks tegevuseks kättesaadavaid rahalisi

[49] Muudetud otsuse 2013/255 põhjenduse 5 sisu vastab otsuse 2015/1836 põhjenduse 6 sisule.

[50] Kohtuotsus Haswani, punktid 66, 69 ja 70.

[51] Loetellu kandmise kriteerium, mis põhineb juhtivate ettevõtjate ja Venemaa Föderatsiooni valitsuse vahelisel vastastikku kasulikul ja toetaval suhtel, kehtestati alles nõukogu 5. juuni 2023. aasta otsusega (ÜVJP) 2023/1094 (ELT 2023, L 146, lk 20), millega muudeti otsust 2014/145. Mõistagi ei ole see kriteerium käesolevas asjas *ratione temporis* kohaldatav.

[52] 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus National Iranian Oil Company *vs.* nõukogu (C-440/14 P, EU:C:2016:128, punktid 80 ja 81).

vahendeid, sõltumata nende päritolust ja eelkõige sellest, kas asjaomase isiku ja asjaomase valitsuse tegevuse ja poliitika vahel on seos või mitte. Käesoleva asja puhul on nende juhtivate ettevõtjate majandustegevus, kelle vastu kõnealused piiravad meetmed on suunatud, Venemaa Föderatsiooni valitsuse eelarve rahastamiseks väga oluline. Seega ei ole tähtis, kas nendel ettevõtjatel on selle valitsusega või selle valitsuse Ukrainat puudutava tegevuse või poliitikaga otsene või kaudne seos või mitte.

85. Mis puutub teise küsimusse, siis põhinevad apellandi argumendid eeldusel, et Euroopa Kohtu praktikas on seni käsitletud juhtumeid, mille puhul kanti isik nende isikute või üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, tingituna tema isiklikust käitumisest, kuna selline käitumine on eeltingimus tema sidumiseks olukorraga, mida kõnealuste meetmetega soovitakse lahendada. Apellant väidab, et Euroopa Kohus ei ole varem toetanud loetellu kandmise kriteeriumi, mis põhineb ainuüksi asjaomase isiku ametialasel staatusel, nimelt, et tegu on kasumlikes majandussektorites tegutseva ettevõtjaga.

86. Pean siinkohal rõhutama, et isegi kui eeldada, et apellandi märkused on õiged, ei tähenda see iseenesest, et niisugune loetellu kandmise kriteerium, mille puhul isiku loetellu kandmine ei eelda asjaomase isiku konkreetset isiklikku käitumist, tuleks lugeda õigusvastaseks *per se*. Nagu käesoleva ettepaneku punktis 77 juba meenutati, on nõukogul piiravate meetmete õiguslike kriteeriumide üldisel ja abstraktsel määratlemisel ning nende meetmete vastuvõtmise korra kehtestamisel ulatuslik kaalutlusõigus, mis tähendab, et tühistada tuleks ainult selline meede, mis on nõukogu taotletavat eesmärki silmas pidades ilmselgelt sobimatu.

87. Sellega seoses peaksin kõigepealt märkima, et apellant ei sea kahtluse alla muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumiga taotletava eesmärgi õiguspärasust, nimelt selle eesmärgi õiguspärasust, mille Üldkohus määratles vaidlustatud kohtuotsuse punktis 106 ja milleks on suurendada survet Venemaa Föderatsioonile ning muuta Ukraina territoriaalset terviklikkust, suveräänsust ja sõltumatust kahjustav tegevus talle kulukamaks.[53] Samuti ei sea apellant kahtluse alla Üldkohtu väidet, mille kohaselt vastavad need eesmärgid rahu ja rahvusvahelise julgeoleku tagamise eesmärgile ning on seega kooskõlas ELL artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse eesmärkidega. Küll aga vaidlustab ta selle, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g osutatud juhtivate ettevõtjate loetellu kandmine on sobiv vahend nende eesmärkide saavutamiseks.

88. Leian siiski, et apellandi argument tuleks järgmistel põhjustel tagasi lükata.

89. Esimesena, nagu ma käesoleva ettepaneku esimeses osas juba selgitasin, võivad meetmed olla võetud juhtivate ettevõtjate vastu tulenevalt nende ametialasest tegevusest Venemaa majanduse võtmesektorites, kuna nende tegevuse tulemus on tihedalt seotud Venemaa Föderatsiooni valitsuse eelarve rahastamisega. Piiravate meetmete kehtestamisega sisuliselt raskendatakse nende tegevust, mis võib kahjustada Venemaa majandust[54] ja seega muuta viimase jaoks Ukraina-vastane sõjaline agressioon kulukamaks. Seega leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 108 õigesti, et meetme võtmine juhtivate ettevõtjate vastu, kes on seotud majandussektoritega, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, on loogilises seoses käesolevas asjas käsitletavate piiravate meetmete eesmärgiga survestada Venemaa Föderatsiooni valitsust lõpetama oma agressiooni.

[53] Vt ka käesoleva ettepaneku punkt 50.

[54] Vt selle kohta analoogia alusel 5. septembri 2024. aasta kohtuotsus Jemerak (C-109/23, EU:C:2024:681, punkt 54) ning minu ettepanek selles kohtuasjas (C-109/23, EU:C:2024:307, punkt 76).

90. Peale selle tuleb vastusena apellandi etteheitele, mille kohaselt ei ole muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g konkreetselt kindlaks määratud sektoreid, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas, nentida, et kõnealuse väljendi sõnastamine kuulub samuti nõukogu ulatusliku kaalutlusõiguse alla, mis tal on piiravate meetmete korra raames kohaldatavate üldiste kriteeriumide kindlaksmääramisel. Selles väljendis sisalduva mõiste kohaldamise konkreetse juhtumi suhtes võib kindlaks määrata juhtumipõhiselt, tingimusel, et liidu kohus peab selle suhtes tegema kohtulikku kontrolli, nagu siinses asjas toimus.[55] Peale selle ei leia ma – vastupidi apellantide argumentidele –, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g käsitletud asjaomaste majandussektorite määratlemata jätmine rikub õiguskindluse põhimõtet. Pealegi, kasutades väljendit „majandussektori[d], mis on suur sissetulekuallikas […] Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks“, annab muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkt g piisavalt konkreetsed elemendid, et tunda ära juhtumid, milles seda väljendit võib kohaldada, olles seetõttu kooskõlas Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikas kujundatud nõuetega.[56]

91. Teisena, nagu nõuab Euroopa Kohtu praktika,[57] tuleb muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g asjakohasuse hindamisel nõuetekohaselt arvesse võtta konteksti, milles kõnealune otsus vastu võeti. Sellega seoses kutsun Euroopa Kohut üles võtma arvesse mitte ainult erakorralisi ja muutuvaid asjaolusid, millega seoses kõnealused piiravad meetmed võeti, vaid ka kumulatiivset mõju, mida sooviti saavutada üldiselt kõigi nende meetmetega, mis Venemaa Föderatsiooni suhtes on kehtestatud pärast seda, kui too alustas rünnakut Ukraina vastu.

92. Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et kõnealused piiravad meetmed võeti vastu erakorralises ja äärmiselt kiireloomulises olukorras, millele on osutatud otsuse 2022/329 põhjendustes 3–10. Need meetmed moodustasid lahutamatu osa enneolematu ulatusega meetmepaketist, mille nõukogu võttis vastu kiiresti, ühtselt, järkjärguliselt ja koordineeritult.[58] Nagu nõukogu kohtuistungil õigesti märkis, reageeris liit otsustavalt rahvusvahelisest õigusest tulenevate *erga omnes* kohustuste rikkumisele, et takistada Venemaa Föderatsiooni Ukraina-vastast sõjalist agressiooni,[59] kasutades selleks kõiki talle kasutada olevaid meetmeid peale nende, mis eeldavad jõu kasutamist.

93. Teiseks on otsuse 2022/329 põhjenduses 5 selgelt väljendatud nõukogu seisukoht, mille kohaselt on igasugusel Venemaa Föderatsiooni poolt Ukraina vastu suunatud sõjalisel agressioonil tohutud tagajärjed ja kõrge hind, mis tähendab muu hulgas mitmesuguseid valdkondlikke ja individuaalseid piiravaid meetmeid, mis võetakse vastu koostöös partneritega. Seega on oluline silmas pidada, et kõnealuste piiravate meetmete sobivus ei sõltu mitte ainult sellest, milline on nende mõju ühele isikute rühmale, nagu juhtivad ettevõtjad, keda puudutab muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkt g, vaid kõigi selliste meetmete kumulatiivsest mõjust, mida nõukogu võtab, et nõrgestada Venemaa majandusbaasi ning pärssida Venemaa Föderatsiooni võimet jätkata sõja rahastamist ja pidamist.

[55] Sellega seoses pean märkima, et apellatsioonkaebuse neljandas väites ei ole apellant nõus sellega, et majandussektor, kus ta tegutseb, on niisugune majandussektor, mis on Venemaa Föderatsiooni valitsuse jaoks suur sissetulekuallikas. Sellekohast erianalüüsi ei ole Euroopa Kohus aga käesoleva ettepanekuga seoses palunud teha, mistõttu minu analüüs seda ei hõlma.

[56] Vt selle kohta 4. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Leedu *vs.* parlament ja nõukogu (liikuvuspakett) (C-541/20–C-555/20, EU:C:2024:818, punkt 159 ja seal viidatud kohtupraktika).

[57] Vt 1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus National Iranian Oil Company *vs.* nõukogu (C-440/14 P, EU:C:2016:128, punkt 78).

[58] Vt 27. juuli 2022. aasta kohtuotsus RT France *vs.* nõukogu (T-125/22, EU:T:2022:483, punkt 87), milles Üldkohtu suurkoda jõudis sarnasele järeldusele.

[59] Sellise rikkumise olemasoluga seoses vt ÜRO Peaassamblee 2. märtsi 2022. aasta resolutsioon „Aggression against Ukraine“ („Agressioon Ukraina vastu“) (A/ES-11/L.1).

94. Eelnevast tuleneb, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteerium, kui seda vaadelda meetmete võtmise kontekstis ja kui võtta arvesse olukorra erilist tõsidust, mida nõukogu otsuses 2022/329 rõhutas, toetab seisukohta, et juhtivate ettevõtjate suhtes võetud piiravad meetmed ei ole nende eesmärki silmas pidades ilmselgelt sobimatud.

95. Seetõttu leian, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punktis g sätestatud kriteeriumi ei tohiks tunnistada õigusvastaseks.

96. Pealegi on see järeldus minu arvates kooskõlas vaidlustatud kohtuotsuse punktiga 109, milles Üldkohus, nagu juba eespool märgitud, täheldab, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkt g hõlmab asjaomaste isikute isikliku käitumisega seotud tingimusi. Seda täheldades osutab Üldkohus asjaomaste isikute käitumisele ja nende mõjule majandussektorites, kus nad tegutsevad, mitte isiku konkreetsele käitumisele või mõjule Venemaa Föderatsiooni valitsuse suhtes ega tema seotusele selle riigi režiimiga.

97. Mis puudutab kaebuse ülejäänud osa, siis kuna apellant väidab, et keeruline on teha kindlaks, kuidas loetellu kantavad isikud peaksid toimima, et neid ei kantaks loetellu või et nad kustutataks loetelust, tuleb märkida, et juhtivad ettevõtjad võib loetelust kustutada, kui nad tõendavad, et nad on lahkunud ametikohalt, mille alusel nad loetellu kanti. Kordan, et kuigi selline ametikoht võib olla algne loetellu kandmise põhjus, ei saa selle tagajärg olla see, et asjaomase isiku olukord on mingis hetkes lukus ja et korrapärane läbivaatamine kaotab igasuguse soovitava toime, välja arvatud juhul, kui nõukogu suudab endiselt tõendada kõrvalehoidmise ohtu, mida käesolevas kohtuasjas eraldi küsimusena tõstatatud ei ole.

98. Eeltoodud kaalutlustele tuginedes teen Euroopa Kohtule ettepaneku otsustada, et ükski apellandi esitatud argument ei saa tõendada, et Üldkohus eksis, kui ta leidis, et muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g kohta ELTL artikli 277 alusel esitatud õigusvastasuse vastuväide tuleb tagasi lükata.

99. Apellatsioonkaebuse kolmanda väite teine osa tuleks seega tagasi lükata.

V. Ettepanek

100. Käesolevas ettepanekus esitatud analüüsi silmas pidades teen Euroopa Kohtule ettepaneku jätta apellatsioonkaebuse teine ja kolmas väide rahuldamata, kuivõrd need puudutavad muudetud otsuse 2014/145 artikli 2 lõike 1 punkti g tõlgendamist ning apellandi poolt esimeses kohtuastmes ELTL artikli 277 alusel esitatud õigusvastasuse vastuväidet.

101. Ma ei esita seisukohta apellandi esitatud ülejäänud väidete kohta ega selle kohta, milliselt poolelt tuleks kooskõlas Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikega 2 välja mõista kohtukulud.